

# Índex

## Editorial

Per què volem una llei per a protegir el Montseny? 2  
Consell de redacció

## Patrimoni natural

La protecció de la fauna silvestre del Parc Natural del Montseny davant de l'amenaça de la massificació humana fisicorecreativa 4  
Virginia Garzón de Albiol

## Diari naturalista

Diari naturalista del Montseny (Primavera 2019) 6  
Andreu Ubach

## Mots mig perduts

Mots mig perduts (XII) 8  
Cèsar Gutiérrez i Perearnau

## Les nostres lluites

El pla de la Calma en perill 10  
Equip tècnic de la CSM

## Lluites compartides

El canalet de Tàrrega 12  
Òscar Romero

## Breus d'actualitat

Moratòria 15  
CSM

## EcoConsells XI

A granel! Comprar sense residus 16  
Cristóbal Alcalá



Portada: Abellerol (*Merops apiaster*)

Fotografia: Jordi Novell

# Editorial

## Per què volem una llei per protegir el Montseny?

«No mourem cap paper fins que no s'hagi aprovat el nou Decret del Parc Natural del Montseny.» Aquesta frase, en forma de sentència, fou la resposta que va donar en Jordi Bellapart, gerent de Serveis de Parcs Naturals, de la Diputació de Barcelona, a la pregunta de la Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny (CSM) sobre la situació del Pla especial de protecció del Montseny, en el decurs de la Comissió Consultiva del Parc, celebrada el 31 de maig del 2018 a la Garriga.

I així ha estat fins avui. Hem vist com passava un altre any i hem comprovat que l'administració del Parc està composta per gent de paraula: no han mogut cap paper. És cert, però, que tampoc pel costat de la Generalitat s'ha avançat en l'aprovació del Decret del Parc Natural que -prometien- havia de solucionar tots els mals d'aquest espai «protegit». Per tant, es pot dir que l'administració del Parc ha estat conseqüent: no ha fet res.

Mentrestant, anaven succeint coses. En el decurs dels dos anys i mig transcorreguts des de l'anul·lació del Pla especial de protecció del Montseny, fins a vint-i-sis nous projectes de diferents tipus (d'infraestructures, edificacions turístiques, extractius i urbanístics),<sup>1</sup> que afecten aspectes ambientals diversos en relació amb el Parc Natural del Montseny, han aparegut sobre les taules d'aquells que dirigeixen el futur d'aquest espai natural (i de retruc sobre la nostra). Tot això sense comptar altres actuacions que, en no ser considerades estrictament des del punt de vista urbanístic, no ens han estat comunicades abans de la seva execució.

Cal referir-se aquí a les dues intervencions que s'han fet d'uns mesos ençà al pla de la Calma. La primera d'elles als terrenys existents entre el collet de Terrús i el pla del Llamp Dret, i la segona a la zona coneguda com el pla del Cafè. Ambdues intervencions, que citem a manera d'exemple, han comportat l'anorreament pràcticament total de les comunitats herbàcies i arbustives que els poblaven, basades en landes de bruga amb bruguerola. La pèrdua d'aquests hàbitats, que presentaven característiques parcialment diferenciades, ha implicat la desaparició d'un seguit d'espècies d'aus, de petits mamífers i d'invertebrats en aquestes àrees.

I no és debades que citem aquests exemples, perquè, si la primera de les dues intervencions es va produir saltant-se algunes de les prescripcions que havia determinat l'Oficina del Parc Natural (si hem de creure les informacions facilitades pel seu director) i abocant residus de depuradores d'indústries càrnies a les zones conreades, que van posar en perill els aqüífers de la zona, no és menys cert que la segona intervenció, a més d'haver-se fet sense el corresponent pla de gestió, tampoc va sol·licitar l'informe previ de l'Oficina del Parc (sempre segons les mateixes fonts). Aquesta darrera actuació ha implicat la destrucció d'hàbitats d'escorxador (*Lanius collurio*),

<sup>1</sup> Aquesta quantitat de projectes contrasta amb el nombre total dels coneguts en anys anteriors a l'anul·lació del Pla especial: set projectes el 2016, quatre el 2015, tres el 2014 i un el 2013.

ocell protegit de distribució paleàrtica que té el seu límit meridional en aquest indret del Montseny.<sup>2</sup>

En aquest punt deixem de banda la falsa polèmica que vol enfrontar conservació del territori amb recuperació del sector primari (que potser alguns pretenen introduir per disfressar els autèntics problemes de fons), i hem de declarar que, si la política d'afavoriment dels prats de pastura que practiquen els gestors del Parc passa per fer els ulls grossos a les aberracions productivistes i especulatives, o per no respectar la normativa de protecció, llavors cal dir que la recuperació del sector primari a la muntanya no es pot fer a qualsevol preu.

Els responsables del Parc semblen oblidar-se que gestionen un espai teòricament protegit i mantenen l'actitud de no enfrontar-se als nous propietaris de la terra, siguin qui siguin, quan es cometen clares infraccions de la normativa, perquè afirmen que s'estimen més reconduir-los dialogant, tot hi haver detectat infraccions o irregularitats en les seves activitats. És igual aquesta actitud respecte a tots els propietaris del Parc? Molt ens temem que no.

Avui ja no és un secret per a ningú que l'apetència de projectes especulatiu s'està centrant en el territori del Montseny i que la manca d'una reglamentació clara està afavorint aquesta focalització. Aquest és un fet conegut per les autoritats del Parc i pels actors del món econòmic vinculats al sector turístic i de la construcció. Malgrat això, no s'està fent res per recuperar el Pla especial de protecció perdut fa dos anys i mig, ni es volen prendre mesures contra aquells que han decidit posar per davant els seus drets sobre la propietat de la terra, encara que sigui anorreament espais naturals protegits. D'aquesta manera, les autoritats ambientals ens estan demostrant un capteniment hipòcrita quan diuen que «la normativa de protecció del 1977 és un desastre» i «que no poden fer el seu treball correctament».

Aquesta és una situació insostenible. I ho és perquè les expectatives respecte a la conservació del Parc Natural del Montseny són cada dia més funestes. Mentre desapareix de l'horitzó immediat la perspectiva d'accedir a noves cotes de protecció ambiental, o de recuperar les anteriors, creixen paral·lelament les amenaces i les agressions contra aquest territori que durant les darreres dècades ha representat, de manera paradigmàtica, el resultat de les lluites pels drets ambientals a Catalunya.

No podem oblidar que la protecció dels espais naturals la paguem totes i tots amb els nostres impostos. Paguem, en bona mesura, els projectes de conservació dels espais de titularitat pública, però paguem també les subvencions que es donen a alguns propietaris forestals a través del

Centre de la Propietat Forestal,<sup>3</sup> per pagar, per exemple, assegurances, o en forma d'ajuts i programes diversos, amb diners de la UE. No discutim aquí la necessitat d'aquests ajuts per mantenir el món rural. El que defensem és l'equilibri que hi ha d'haver, en un espai protegit, entre l'explotació i la conservació.

A banda d'això, paguem també, i no pas poc, els tècnics i els gestors del Parc Natural per fer la seva feina. Feina que hauria de consistir no tant a beneficiar els interessos d'uns pocs, ja que d'això ja se n'encarreguen altres organismes, sinó a preservar els espais naturals que els són confiats per protegir.

Arribats a aquest punt, no podíem fer altra cosa que rebel·lar-nos i decidir que ja n'hi ha prou. El Parc Natural del Montseny, per les seves característiques biogeogràfiques especials, per la seva riquesa paisatgística única, pel seu patrimoni immaterial i pels seus valors etnològics, es mereix quelcom més que tenir la «marca» Reserva de la Biosfera. El que li cal és una legislació que n'asseguri, sense trampes ni ambigüitats, la protecció integral i que, desenvolupant-ne el potencial socioeconòmic dins del sector primari, sigui capaç de conservar i d'augmentar la diversitat ambiental que l'ha fet conegut arreu del món.

Això fa que no puguem esperar més que els actors econòmics i polítics es posin d'acord sobre què cal fer amb el futur del Montseny. Fa vint-i-cinc anys que vam passar aquesta fase i hem arribat allí on som ara. Per això, i perquè la conservació del Parc Natural del Montseny és un tema d'abast ambiental que implica tot el país, ens cal fer un pas endavant i proposar una mesura legal que en garanteixi la continuïtat en el temps, passant per damunt de polítiques conjunturals o de polítics que es deixen pressionar pels poders econòmics tendents a l'especulació. Així doncs, ens cal una llei que afermi les zones i les figures de protecció, de manera duradora.

Per aquest motiu, unes quantes entitats conservacionistes i ecologistes de Catalunya, entre les quals hi ha la Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny (CSM), DEPANA, Ecologistes en Acció i SEO/BirdLife, preparem una proposta de llei de protecció del Montseny, en forma d'iniciativa legislativa popular (ILP), per tal que el seu text sigui discutit i aprovat al Parlament de Catalunya. Mentrestant, hem presentat al Govern la petició d'una moratòria perquè s'aturin els projectes que poden danyar els espais naturals protegits fins que no s'hagi aprovat la llei de protecció.

En aquesta tasca ens trobareu en els propers mesos i us demanem el vostre suport per dur-la a terme.

*Consell de redacció*

<sup>2</sup> Vegeu l'*Atles dels ocells comuns del Parc Natural del Montseny. Resultats de l'any 2008*. Diputació de Barcelona - Institut Català d'Ornitologia, pàg. 64: «Al Montseny ha estat localitzat en landes de bruguera intercalades amb pastures al pla de la Calma».

<sup>3</sup> Organisme publicoprivat, depenent del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, que no va renovar els càrrecs de direcció en vint anys (des del 1997 fins a les eleccions del desembre del 2016), amb competències en l'ordenació, el foment i la gestió dels terrenys forestals de titularitat privada de Catalunya (el 70 % de la superfície forestal de Catalunya).